

ІНФОРМАЦІЙНО-ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПОЗАБЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗАКЛАДАМИ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

Метою даної статті є аналіз законодавчої та інформаційної бази пошуку інвестицій при створенні творчих проєктів у виконавському мистецтві, а також можливості застосування цих даних в сучасній українській театральній практиці.

У статті поняття фандрейзинг розуміється як створення на законодавчому рівні стимулів для заохочення комерційних організацій інвестувати кошти в культуру. Таким чином, практика залучення коштів для культурних проєктів вимагає досконалого знання і розуміння впровадження в реальну практику сучасних нормативно-правових актів та інформаційної системи в галузі культури і мистецтва України.

Ключові слова: закон, фандрейзинг, матеріальна підтримка, Український культурний фонд, «Креативна Європа», інтернет-платформа для збору коштів.

The purpose of this article is to analyze the legislative and information base of investment search in the creation of creative projects in the performing arts, as well as the possibility of using this data in contemporary Ukrainian theatrical practice.

Fundraising is understood in the article as creating incentives at the legislative level to encourage commercial organizations to invest in culture. Thus, the practice of raising funds for cultural projects requires a thorough knowledge and understanding of the implementation into practice of modern legal acts and information system in the field of culture and art of Ukraine.

Keywords: law, fundraising, material support, Ukrainian Cultural Fund, Creative Europe, online fundraising platform.

Целью данной статьи является анализ законодательной и информационной базы поиска инвестиций при создании творческих проектов в исполнительском искусстве, а также возможности применения этих данных в современной украинской театральной практике.

В статье понятие фандрейзинг понимается как создание на законодательном уровне стимулов для поощрения коммерческих организаций инвестировать средства в культуру. Таким образом, практика привлечения средств для культурных проектов требует досконального знания и понимания внедрения в реальную практику современных нормативно-правовых актов и информационной системы в культуру и искусство Украины.

Ключевые слова: закон, фандрейзинг, материальная поддержка, Украинский культурный фонд, «Креативная Европа», интернет-платформа для сбора средств.

Фандрейзинг у світовій практиці передбачає надання донорами відповідної підтримки закладам культури, зокрема і театральним організаціям, на некомерційній основі. Йдеться про визнання, соціальний статус, самоствердження, а не про певне матеріальне відшкодування за пожертву, дивіденди від з інвестицій тощо. Саме така «ма-

теріальна незацікавленість» забезпечує тим чи іншим європейським структурам податкові пільги на суму пожертви, що по-різному регламентується законодавствами відповідних країн.

Україна сьогодні, попри недостатню розвинутість законодавчої бази, що мала б забезпечити інтенсивність надходження приватних фінансо-

вих ресурсів до сфери культури, має низку законодавчих актів, що так чи інакше регламентують фандрейзингову діяльність.

Основними в Україні можна вважати ті правові акти, що стосуються діяльності громадських організацій, а саме благодійних та неприбуткових.

Конституція України зазначає лише, що: «Держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей» [1], не уточнюючи інші можливі аспекти або мету благодійництва.

Господарський Кодекс України має позиції про соціальний захист населення: «У соціально-економічній сфері держава здійснює соціальну політику захисту прав споживачів, політику заробітної плати і доходів населення, політику зайнятості, політику соціального захисту та соціального забезпечення» [2]; а також про статус благодійних і неприбуткових організацій — «Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання», де йдеться про те, що: «Благодійною організацією визнається недержавна організація, яка здійснює благодійну діяльність в інтересах суспільства або окремих категорій осіб без мети одержання прибутків від цієї діяльності. Благодійні організації утворюються і діють за територіальним принципом» [2]. Попри це, законодавчий акт зазначає, що: «додаткові вимоги щодо створення, державної реєстрації, здійснення господарської діяльності та інших питань діяльності благодійних організацій встановлюються цим Кодексом, законом про благодійництво та благодійні організації, іншими законами». Й особливо згадує благодійні організації в контексті банківської діяльності: «Учасниками банку не можуть бути <...> благодійні організації» [2].

Загальні засади благодійної діяльності в Україні, правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечують сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій, що наголошує сьогодні в Україні Закон «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [3].

За цим Законом, «набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених цим Законом», визначається як «бенефіціар». «Бенефіціарями благодійних організацій можуть бути також будь-які юридичні особи, що одержують допо-

могу для досягнення цілей, визначених цим Законом»:

– благодійна діяльність — добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара;

– благодійна організація — юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених цим Законом, як основну мету її діяльності;

– благодійник — дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності;

– меценатська діяльність — благодійна діяльність у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України.

Визначає закон і зміст супутніх понять, — «благодійна програма», «благодійне телекомунікаційне повідомлення», а щодо інших термінів посилається на вживання їх у «значеннях, визначених Цивільним і Податковим кодексами України та іншими законами України».

Волонтерська діяльність, така необхідна в практиці фандрейзингових компаній, регламентується сьогодні Законом України «Про волонтерську діяльність» [4], що саме й «регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні». Зазначається, що:

– волонтерська діяльність — добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги;

– волонтерська допомога — роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами. Волонтерська діяльність є формою благодійної діяльності. Безоплатне виконання робіт або надання послуг особами, що здійснюється на основі сімейних, дружніх чи сусідських відносин, не є волонтерською діяльністю [4].

А серед напрямів такої діяльності в законі прописані й позиції, що мають стосунок до культурного простору. Зокрема:

– надання допомоги щодо проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища;

- збереженням культурної спадщини;
- історико-культурного середовища;

– пам'яток історії та культури, місць поховання;

– сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів.

Закон України «Про гуманітарну допомогу» визначає правові, організаційні, соціальні засади отримання, надання, оформлення, розподілу і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги та сприяє гласності і прозорості цього процесу [5]:

– безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) — надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам;

– гуманітарна допомога — цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту.

Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (5073-VI); (Абзац третій статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5073-VI від 05.07.2012, № 1190-VII від 08.04.2014)». Цей же закон вводить поняття донора, що активно вживається в фандрейзинговій практиці «донори (іноземні, вітчизняні) — юридичні та фізичні особи в Україні або за її межами, які добровільно надають гуманітарну допомогу отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за її межами» [5].

В Законі йдеться й про отримувачів гуманітарної допомоги — «такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Мі-

ністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги», серед яких «підприємства громадських організацій осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, а також підприємства, установи та організації, що утримуються за рахунок бюджетів, та уповноважені ними державні установи; благодійні організації, створені у порядку, визначеному Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»; громадські організації осіб з інвалідністю, ветеранів війни та праці, Товариство Червоного Хреста України та його обласні організації, творчі спілки, а також громадські організації, створені для здійснення передбаченої їх статутними документами екологічної, оздоровчої, аматорської, спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності» [3].

Свого часу діяли закони України «Про оподаткування прибутку підприємств» та «Про податок на додану вартість», що втратили свою чинність в 2011 та 2013 рр. в зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України [6].

Податковий кодекс «застосовується до неприбуткових установ та організацій, зареєстрованих згідно з вимогами законодавства та внесених контролюючими органами в установленому порядку до Реєстру неприбуткових організацій та установ, які є:

– органами державної влади України, органами місцевого самоврядування, Національною академією наук України та створеними ними установами або організаціями, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

– благодійними фондами і благодійними організаціями, створеними у порядку, визначеному законом для провадження благодійної діяльності; громадськими організаціями, створеними з метою надання реабілітаційних, фізкультурно-спортивних для інвалідів (дітей-інвалідів) та соціальних послуг, правової допомоги, провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітньої, освітньої та наукової діяльності, а також творчими спілками та політичними партіями, громадськими організаціями інвалідів, спілками громадських організацій інвалідів та їх місцевими осередками, створеними згідно із відповідним законом; науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами III–IV рівнів акредитації, внесеними до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави; заповідниками, музеями та музеями-заповідниками;...

– спілками, асоціаціями та іншими об'єднаннями юридичних осіб, створеними для представ-

лення інтересів засновників (членів, учасників), що утримуються лише за рахунок внесків таких засновників (членів, учасників) та не провадять господарську діяльність, за винятком отримання пасивних доходів;

– професійними спілками, їх об'єднаннями та організаціями профспілок, утвореними в порядку, визначеному законом [6].

Від оподаткування звільняються (попри інше):

– доходи неприбуткових організацій, коштів або майна, які надходять безоплатно або у вигляді безповоротної фінансової допомоги чи добровільних пожертвувань;

– дотацій або субсидій, отриманих з державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх отримувачам згідно із законодавством, з метою зниження рівня таких цін;

– пасивних доходів;

– дотацій або субсидій, отриманих із державного або місцевого бюджетів, державних цільових фондів або в межах технічної чи благодійної, у тому числі гуманітарної, допомоги, крім дотацій на регулювання цін на платні послуги, які надаються таким неприбутковим організаціям або через них їх одержувачам згідно із законодавством з метою зниження рівня таких цін.

Попри наявну законодавчу базу, в Україні виникають певні колізії з розумінням меценатства і спонсорства, зважаючи на її недостатню розробку. По суті, ні Господарський кодекс України, ні Цивільний кодекс України не подають прямих норм щодо спонсорства. Але відомо, що господарюючі суб'єкти вільні у визначенні умов договору Цивільного кодексу України [7] і мають право укладати договори, що прямо не названі, але водночас відповідають загальним принципам цивільного законодавства [7]. Таким є і спонсорський договір (договір спонсорства, договір спонсорської допомоги — назва може бути будь-якою).

Визначення спонсорства знаходимо в Законі України «Про рекламу» [8].

У статті 1 цього закону маємо два поняття:

«реклама — інформація про особу чи товар, розповсюджена в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначена сформулювати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо особи чи товару»;

«спонсорство — добровільна матеріальна, фінансова, організаційна та інша підтримка фізичними та юридичними особами будь-якої діяльності з метою популяризації виключно свого імені, найменування, свого знака для товарів і послуг» [8].

У такому контексті, спонсорство (від лат. *spondeo* «ручаюся», «гарантую») як добровільна підтримка (допомога) акцентує одне з суттєвих своїх спрямувань, — має прозвучати бренд, ім'я спонсора. І в цьому фахівці вбачають одну з принципових відмінностей від безкорисливої благодійності як такої. І тому цілком резонно, що сьогодні в Законі України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» згадок про спонсорство немає (тоді як у минулому законі воно було). Йдеться про безсумнівний особистий інтерес спонсора. Хоча у ст. 5 Закону «Про рекламу» встановлено, що в теле-, радіопередачах, матеріалах в інших засобах масової інформації, видовищних та інших заходах, що створені і проводяться за участі спонсорів, забороняється наводити будь-яку інформацію рекламного характеру про спонсора та/або його товари, крім імені чи найменування спонсора та знака для товарів і послуг. В цьому полягає особливість — спонсора згадують, а не рекламують.

Предметом спонсорського договору виступає добровільна безповоротна фіндопомога (грошові кошти), а не замовлення (оплата) рекламних послуг, спонсор їх узагалі не має права замовляти. Адже спонсора не дозволяє рекламувати ст. 5 Закону України «Про рекламу». Інакше порушуватиметься «рекламне» законодавство і вимоги до спонсорства.

Адже навіть за визначенням спонсорство — це фінпідтримка (по суті, безповоротна фіндопомога, а не придбання послуг). Недаремно ж «рекламне» законодавство розмежувало «спонсорство» (коли дозволено згадувати ім'я, найменування, знак спонсора, що профінансував захід, але, крім цього, не допускається поширювати будь-яку інформацію рекламного характеру про нього) і звичайну «рекламу».

З позицій оподаткування спонсорська фінансова підтримка — це безповоротна фіндопомога (п.п. 14.1.257 Податковий кодекс України).

Отже, сьогодні, можна вважати що «спонсорство — це добровільна підтримка будь-якої діяльності з умовою популяризації імені, найменування, товарного знака спонсора. Спонсорську підтримку не можна вважати платою за рекламні послуги, адже спонсора не рекламують, а лише

згадують його ім'я. Та й предмет спонсорського договору — добровільна допомога, а не рекламні послуги.

Проект Закону України «Про меценатство» датований жовтнем 2007 року. Сьогодні у Верховній Раді України зареєстровано лише проект Закону України «Про меценатство у фізичній культурі і спорті».

Згідно із Законом України «Про театри і театральну справу» [9], зокрема — статті 14 «Фінансування діяльності театрів», додатковими джерелами фінансування театрів є не лише «кошти від продажу квитків на театральну виставу», а й «кошти та майно, одержані за роботи, які виконує театр на замовлення юридичних та фізичних осіб; доходи від реалізації сувенірної продукції і видавничої діяльності з історії, теорії та практики театру; плата за відео- і фотозйомки, інтерв'ю за умови дотримання авторського і (або) суміжних прав та норм Цивільного кодексу України; винагорода (компенсація) за використання майнових прав інтелектуальної власності, що належать театру і передані за відповідним договором; спонсорські надходження, благодійні внески, надходження від надання інших платних послуг; інші джерела, не заборонені законом», тобто — ті способи залучення фінансового забезпечення, що так чи інакше розглядаються в контексті фандрейзингової діяльності.

Не так давно прийнятий Закон України «Про Український культурний фонд» [10] вносить певні корективи в актуальну в Україні практику залучення коштів, визначаючи «правові, організаційні, фінансові засади діяльності Українського культурного фонду, метою створення якого є сприяння розвитку культури та мистецтв України, забезпечення сприятливих умов для розвитку інтелектуального та духовного потенціалу особистості й суспільства, широкого доступу громадян до національного культурного надбання, підтримка культурного розмаїття та інтеграції української культури у світовий культурний простір».

Стаття 12 Закону регламентує його діяльність, що пов'язана з підтримкою проєктів: «Основною діяльністю Українського культурного фонду є діяльність, пов'язана з підтримкою проєктів. Види підтримки проєктів та механізми реалізації такої підтримки визначаються Положенням про Український культурний фонд. Рішення про підтримку Українським культурним фондом реалізації конкретного проєкту та пропозиції щодо виду, умов та обсягів такої підтримки подаються на погодження Дирекції Фонду відповідною експертною радою Фонду у визначеному

Положенням про Український культурний фонд порядку».

Український культурний фонд здійснює відбір та моніторинг реалізації проєктів відповідно до розробленого та затвердженого Дирекцією Фонду порядку проведення Українським культурним фондом конкурсного відбору проєктів, реалізація яких здійснюватиметься за підтримки Українського культурного фонду, та моніторингу їх реалізації.

Обов'язковою умовою завершення будь-якого проєкту, реалізованого за підтримки Українського культурного фонду, є публічне представлення результатів його виконання, а також розміщення звіту про використання коштів у рамках проєкту на офіційному веб-сайті Українського культурного фонду для відкритого доступу у формі відкритих даних відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» [10].

У Статті 13 йдеться про те, що «Джерелами формування коштів Українського культурного фонду є: кошти державного бюджету; добровільні внески фізичних і юридичних осіб, у тому числі нерезидентів України; інші джерела, не заборонені законодавством України». Розмір фінансування Українського культурного фонду з державного бюджету щорічно визначається в Законі України про Державний бюджет України на відповідний рік окремим рядком.

Закон передбачає щорічну звітність не лише перед органами державної влади, а й одночасну відкриту публікацію відповідних матеріалів, а також — ґрунтовну експертну оцінку проєктів.

Інституційна організація Українського культурного фонду має створити певні додаткові умови й для театрального сектору української культури. Надто з урахуванням того, що йдеться про певний паритет між доступом до відповідних ресурсів державних й недержавних установ. Невизначеною поки що уявляється ситуація із природою тих матеріальних ресурсів, що перерозподілятимуться. Адже йдеться як про бюджетні кошти, так і про додатково залучені.

Оминаючи чимало аналогій між українським і світовими театрами, важко не помітити кілька суттєвих відмінностей. Передусім, це фактична відсутність незалежної сцени в українському театрі. Існування кількох самостійних чи альтернативних театральних ініціатив не заперечує факту, що в Україні не існує правил гри, які б на законодавчому рівні регулювали відносини між незалежними митцями і державою. Іншим важливим аспектом є відсутність процедур і конкурсів, що на зрозумілих і прозорих засадах забезпечували б

розподіл державних коштів між усіма учасниками театрального процесу.

Окрім того, ізольованість українського театру та брак інтересу до глобальних мистецьких і соціальних контекстів позбавляють його можливості переймати найкращі світові практики, вивчати процеси позитивних змін, а також аналізувати можливі виклики й загрози. Такі й подібні бачення є доволі поширеними. Водночас, тверезий погляд на «мапу можливостей» сьогодні робить погляд на ситуацію більш раціональним.

У роки незалежності в Україні сформувалася широка мережа представництва різних культурних інституцій країн Європейського Союзу: Гете інститут, Польський інститут, Чеський інститут, Французький інститут, Британська Рада, які пропонують широкий спектр програм для різних культурних інституцій.

До того ж у сучасному глобалізованому світі можна звертатися і до фондів окремих держав, які не спрямовані безпосередньо на культуру. Наприклад, якщо брати Німеччину, то це Фонд Конрада Аденауера, Фрідріха Еберта, Бьоля, де є окремі конкурси суто культурницького спрямування «освіта — культура — соціальна сфера».

До того ж кожна європейська країна має свій власний сайт, найчастіше він англomовний і мовою країни, що презентує всі грантові програми зі співпраці з міжнародними партнерами. Є і загальноєвропейські мережі (близько 30), що підтримуються «Креативною Європою». Кожна з мереж для своїх членів теж дає підтримку фінансову, наприклад Європейська театральна конвенція, членами якої є два українські театри, котрі мають можливість долучатися до заходів цієї мережі. І буквально в усіх сферах культури є окрема мережа, тому на нашому сайті є список цих мереж, можна звертатися і знаходити фінансування через мережі. І наразі також багато українських організацій, фондів також дають підтримку. Вона невелика, порівняно з європейськими грантами, але все одно вона може бути чудовим доповненням до європейського гранту для реалізації власного проекту. І сайти Bigidea, Coaching creativity — це унікальні інформаційні ресурси, де театральні продюсери можуть знайти дуже багато грантових можливостей. The European Theatre Convention (ETC) — мережа європейських публічних театрів, заснована в 1988 році для сприяння сучасному драматичному театру, підтримці мобільності митців та розвитку мистецького обміну по всій Європі та за її межами. Серед членів — Дах і Молодий театр (Dakh Theatre— Centre of Contemporary

Arts (Kyiv), Kyiv Academic Molody Theatre (Kyiv)) [74]. Симптоматично, що саме в останні чотири роки на сайті організації ми бачимо низку заходів в Україні й за участю України.

Важливою з точки зору створення нових «вікон можливостей» для українського культурного простору загалом й театрального зокрема уявляється не лише можливість претендувати на використання світових грантових ресурсів, а й інституційне доручення країни до європейських структур культурницького спрямування. Так у 2015 році Україна приєдналась до рамкової програми Європейської комісії «Креативна Європа», спрямованої на підтримку культурного та аудіовізуального секторів Європи, що охоплює 39 країн ЄС та Східного партнерства й запланована на 2014–2020 рр. з орієнтовним обсягом фінансування з бюджету ЄС — 1,46 млрд євро. Програма складається з двох підпрограм: «Культура» (31% бюджету програми) і «Медіа» (56% бюджету). Решта 13% бюджету спрямовується на міжсекторальний напрям (фінансове кредитування та підтримка мережі національних бюро програми «Креативна Європа»). Україна приєдналась до «Креативної Європи» 19 листопада 2015 року, підписавши відповідну угоду.

Умовою участі кожної країни в програмі «Креативна Європа» є сплата щорічного вступного внеску до бюджету ЄС, розмір якого обчислюється для кожної країни індивідуально відповідно до певної формули (з урахуванням показників ВВП, кількості населення тощо). Для України були передбачені пільгові умови участі впродовж перших двох років (2016–2017): символічний вступний внесок у розмірі 1 євро. Повна доступність програми передбачається після узгодження певних законодавчих українських позицій з європейською практикою, зокрема — після ухвалення закону «Про аудіовізуальні послуги» для доступу до решти 10 напрямів підпрограми «Медіа») членський внесок України буде переглянуто. Сума внеску визначатиметься в результаті переговорів між Кабінетом Міністрів України та Єврокомісією.

За ненаявності щорічного внеску Україна може розраховувати лише на кошти на забезпечення діяльності національного бюро програми «Креативна Європа».

Театральні організації України органічно можуть реалізовувати свій творчий потенціал у межах 4-х доступних напрямів підпрограми «Культура» (європейська співпраця, художній переклад, європейські мережі співробітництва, європейські платформи), долучатись до навчальних тренінгів

за напрямками «Менеджмент», «Нові технології» і «Сценарна справа», до формування аудиторії: напрями — «Кінограмотність» та «Заходи з розширення аудиторії з використанням інноваційних та інтерактивних стратегій і технологій».

Враховуємо, що європейська підтримка не замінює національну, — щоб проєкт перемиг і здобув кошти «Креативної Європи» (не більше 50–60% бюджету проєкту), він повинен мати фінансування національних фондів (чим більше джерел фінансування — тим краще). Фахівці, які опікуються європейською грантовою підтримкою сподіваються в перспективі на співучасть Культурного фонду України в тій частині підтримки проєктів, що має забезпечуватись державою, до якої належить та чи інша культурна інституція. Одним з перших проєктів програми стала партнерська пропозиція за участю Національного театру оперети.

Партнером «Креативної Європи» тривалий час була Програма ЄС та Східного партнерства «Культура і Креативність». Вона діяла у 6-ти країнах Східного партнерства і передбачає проведення досліджень, нарощування потенціалу культурного та креативного секторів, надання інформації та підтримки для посилення міжнародної співпраці. В Україні у рамках програми провели 15 тренінгів і навчальний тур для культурних менеджерів до Любляни для обміну досвідом про те, як формувати стратегію свого проєкту і якими мають бути проєкти, щоб виграти фінансування.

Останніми роками в Україні помітно зросла активність громадянського суспільства, утворилась низка інтернет-платформ для збору коштів з різною метою з культурними проєктами включно. Українське суспільство в умовах соціально-політичних трансформацій останніх років, як уявляється, стало значно мобільнішим й відкритим до певних спільних позаінституційних дій. Першим в Україні майданчиком такого плану став «Спільнокошт», створений 2012 р. на базі платформи «Велика Ідея», 2013 р., — платформа Na-Starte. Ці та інші ресурси, — актуальні можливості краудфандингу (англ. «crowd» — натовп, «funding» — фінансування), що, зрештою, і в Європі сформувався лише в останні 10 років, як фандрейзингового інструменту в Україні, коли йдеться про певну спільну дію й у культурній сфері включно. Адже сьогодні помітною є тенденція збільшення на таких ресурсах обсягу саме культурницьких проєктів.

Так само поступово (хоча вочевидь недостатньо динамічно) зростає в Україні мережа благодійних фондів та організацій, зусилля яких так само

можуть бути спрямовані на розвиток культурного простору. Хоча слід зауважити, що розвиток цієї сфери все ще гальмується певними обмеженнями законодавчого забезпечення (відсутністю законодавчо оформленої підтримки меценатства).

Джерела та література

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 52.
2. Господарський Кодекс України: Поточна редакція від 13.02.2020, [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»: Закон України. – Поточна редакція. – [Електронний ресурс]: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
4. Закон України «Про волонтерську діяльність»: Закон України. Документ 3236-VI. Поточна редакція від 01.01.2020, підстава – 2671-VIII. [Електронний ресурс]: URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
5. Закон України «Про гуманітарну допомогу»: Закон України. Поточна редакція від 22.10.1999 № 1192-XIV [Електронний ресурс]: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>.
6. Податковий кодекс України. Документ 2755-VI. Поточна редакція від 29.12.2019, підстава – 323-IX, 391-IX, 425-IX. [Електронний ресурс]: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Цивільний кодекс України. Документ 435-IV. Поточна редакція від 13.02.2020, підстава – 440-IX. [Електронний ресурс]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
8. Закон України «Про рекламу»: Закон України. Документ 270/96-ВР. Поточна редакція від 01.02.2020, підстава – 199-IX. [Електронний ресурс]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>.
9. Закон України «Про театри і театральну справу»: Закон України. Документ 2605-IV. Поточна редакція від 13.02.2020, підстава – 440-IX. [Електронний ресурс]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15>.
10. Закон України «Про Український культурний фонд»: Закон України. Документ 1976-VIII. Поточна редакція від 02.08.2018, підстава – 2481-VIII. [Електронний ресурс]: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19>.

References

1. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k / 96. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1996. No. 30. Art. 52.
2. Economic Code of Ukraine: Current version as of 13.02.2020, [Electronic resource]. Access mode <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Law of Ukraine «On Charity and Charitable Organizations»: Law of Ukraine. Current edition. [Electronic resource]. Access mode <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
4. Law of Ukraine «On Volunteer Activity»: Law of Ukraine. Document 3236-VI. Current version 01/01/2020, base – 2671-VIII. [Electronic resource]: Access mode <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
5. The Law of Ukraine «On Humanitarian Aid»: Law of Ukraine. Current edition dated 22.10.1999 № 1192-XIV. [Electronic resource]: Access mode <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1192-14>.

6. Tax Code of Ukraine. Document 2755-VI. Current version dated 29.12.2019, ground – 323-IX, 391-IX, 425-IX. [Electronic resource]: Access mode <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Civil Code of Ukraine. Document 435-IV. Current revision as of 02/13/2020, ground – 440-IX. [Electronic resource]: Access mode <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
8. Law of Ukraine «On Advertising»: Law of Ukraine. Document 270/96-BP. Current version 01/02/2020, ground. 199-IX. [Electronic resource]: Access mode <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80>.
9. Law of Ukraine «On theaters and theater business»: the law of Ukraine. Document 2605-IV. Current revision as of 2/13/2020, ground – 440-IX. [Electronic resource]: Access mode <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15>.
10. Law of Ukraine «On the Ukrainian Cultural Fund»: Law of Ukraine. Document 1976-VIII. Current version dated 2.08.2018, ground – 2481-VIII. [Electronic resource]: Access mode <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19>.